

ការពិនិត្យ នៃ ការគាំទ្រចិត្តច្បាប់ របស់អ្នកនយោបាយខ្មែរ

មួយឆ្នាំក្រោយពីបានចូលរដ្ឋសភា គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ បានរួមធ្វើសហការ ជាមួយ គណបក្សកាន់អំណាច ប្តូរ គ.ជ.ប. និង កែច្នាប់បោះឆ្នោត ពីភាព អាក្រក់តិច ទៅ ជា អាក្រក់ច្រើន ហើយ សកម្មភាពទាំងនេះ វាដើរតាមចង្វាក់ របៀបធម៌សន្តិសុខ លទ្ធផល នៃការគាំទ្រចិត្តច្បាប់ ផ្ទុយពី ម្ចាស់ឆ្នោត នេះ គឺ ទុកពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ឲ្យគណបក្ស កាន់អំណាច ពង្រឹងអំណាចបានឡើងវិញ ក្រោយពីបានទទួលបរាជ័យជាក់ស្តែងនៅ ពេលបោះឆ្នោតថ្នាក់ជាតិ នាឆ្នាំ ២០១៣ និង ធ្វើឲ្យប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ស្ទាក់ស្ទើក្នុងជំនឿ របស់ខ្លួនទៅលើ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ បន្តទៅទៀត។ រាល់ការច្រឡំ ឬ ធ្វើខុស នៃសព្វ គណបក្សប្រឆាំងនឹង គណបក្សកាន់អំណាច តាំងពីឆ្នាំ ១៩៩៣ មក តែងតែមានផល វិបាកជានិច្ច ហើយកាន់តែធ្ងន់ឡើងៗ ដល់ដំណើរ នៃការកសាងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ដែលគ្រប់គ្រងដោយកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាព ថ្ងៃទី ២៣ តុលា ឆ្នាំ ១៩៩១។ ឆ្នាំ១៩៩៣ ក៏ ដូចឆ្នាំ ២០១៣ អាចនឹងទុកបានជា ជោគវាសនា នៃប្រជាជាតិខ្មែរ រំដោះខ្លួនចេញពី របប កុម្មុយនិស្ត រណប យៀកណាម តែជាអកុសល អ្នកដឹងនាំខ្មែរ គ្រប់គោលនិយម នយោបាយ គ្មានសម្មភាព និង ឆន្ទៈ ហ៊ានប្រឈមខុសនឹងល្បិច យៀកណាមដែល មាន គណបក្សប្រជាជន ជារណប ដើម្បីរក្សាអំណាច អាណានិគមយួន បន្តឲ្យរស់បានជា និច្ចនៅស្រុកខ្មែរ។ ជាង ២ ទសវត្សរ៍ គឺ ៥ អាណត្តិ អង្គនីតិបញ្ញត្តិ សព្វនយោបាយនៃ គណបក្សប្រឆាំងនឹង គណបក្សប្រជាជន មានត្រឹមតែ រង ឬ គេចវេះនូវការកំរាម កំហែង ឬ រំលោភច្បាប់ គ្រប់បែបយ៉ាង ពីសំណាក់ លោក ហ៊ុន សែន នាំគ្នារស់នៅក្នុង ស្នាមភ្លោះ ដេកចាំតែថ្ងៃបោះឆ្នោត ហាក់បីទុក ការបោះឆ្នោត ជាគោលនយោបាយ របស់ខ្លួនតែម្តង តែក្រោយពីការបោះឆ្នោត ទោះបីមានជ័យជំនះ ក៏មិនដឹងធ្វើបែបណា ឲ្យមានការប្តូរអ្នកដឹងនាំបាននោះដែរ។ ឧទាហរណ៍ជាក់ស្តែង នៅពេលថ្មីៗនេះ លោក កឹ ម សុខា មានទស្សនៈថា គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ មិនតបតនឹង ការកំរាម របស់លោក ហ៊ុន សែន ព្រោះត្រូវប្រមូលស្មារតី លើតែការបោះឆ្នោត ក្នុងពេលអនាគត តែប៉ុណ្ណោះ តែ លោក កឹម សុខា មិនបានគិតពិចារណាថា ការតបតនឹងការកំរាមនេះ ជាការ ការពារយុត្តិធម៌ ឲ្យប្រជាជាតិខ្មែរ ជាការពង្រឹងគោលជំហរនយោបាយ នៃគណបក្សរបស់ គាត់ និង សាមគ្គីភាព នៃសព្វសកម្មជន ប្រឆាំងនឹង អំណាចផ្តាច់ការ។ ការបោះ ឆ្នោត គ្រាន់ជា ឧបករណ៍ នៃលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ មិនមែនជា សារជាតិទេឡើយ តែ បើ លោក កឹម សុខា យល់ផ្ទុយពីនេះ គឺច្បាស់ជាគាត់ យល់ដូចលោក ហ៊ុនសែន យកការ បោះឆ្នោត គ្មានយុត្តិធម៌ សំរាប់ រក្សាអំណាចរបស់គាត់។ មានលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ទើប

អាចមានការបោះឆ្នោតបាន ហើយបើមានការបោះឆ្នោត គ្មានលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ក៏ ជា ល្បិច របស់ អ្នកកាន់អំណាចផ្តាច់ការតែប៉ុណ្ណោះ។

ថ្មីនេះដែរ លោក សម រង្ស៊ី គាត់ចង់ ធ្វើឲមានសំទុះថ្មី នៃវប្បធម៌សន្តិភាព ដែលមិនដែល មានប្រសិទ្ធភាពសោះ តាំងពីគាត់យកវាមកអនុវត្ត ជាឯកតោភាគី ក្រៅពី ដើរកំសាន្ត និងជប់លៀងក្នុងភោជនីដ្ឋាន ជាមួយ លោក ហ៊ុន សែន។ យោងតាមលទ្ធផល នៃវប្បធម៌ សន្តិភាព នេះ វាជារឿងច្រើនសព្វនឹង ការចាញ់ល្បិច លោក ហ៊ុន សែន ដើម្បីឲគណបក្សស ង្គ្រោះជាតិចូលរដ្ឋសភាតែប៉ុណ្ណោះ ដូរកិត្តិយស ជាមួយកៅអី អនុប្រធាន និង ប្រធាន គណបក្សការ នាំការចូលរដ្ឋសភានេះ មានភាពជាការចូលដៃគ្នាក្នុងបទល្មើស ជាមួយ ចោរលួចឆ្នោត និងក្បត់ឆន្ទៈម្ចាស់ឆ្នោត។ បើចង់ចូលរដ្ឋសភា ហេតុអ្វី ក៏ចាំបាច់តម្លៃ រកកៅអី ដោយសុខចិត្តទទួលសម្លេងគណបក្សប្រជាជន ដើម្បីអង្គុយលើកៅអីអប្ស យសដើម្បីអ្វី ? មិននាំគ្នាចូលជាអ្នកឈ្នះឆ្នោតពិត បែជានាំគ្នាចូល ជា ស្ថាបន (serviteur pour le bain) ដើម្បី លាង រដ្ឋសភាចោរ ឲក្លាយជារដ្ឋសភាជាតិ។ លើកយក វប្បធម៌សន្តិភាព មកធ្វើជាគោលនយោបាយបក្ស ម្តងទៀត គឺ ច្បាស់ជានាំគ្នាសម្លឹងដេក ចាំបោះឆ្នោតដូចទស្សនៈ លោក កឹម សុខា នោះឯង។ សន្តិភាព ជាមួយ ហ៊ុន សែន គឺ គ្រាន់តែបាន និយាយតែម្នាក់ឯង កុំឲឮសម្តែង ឬ និយាយ សរសើរ នយោបាយ ហ៊ុន សែនតែប៉ុណ្ណោះ ដូចលោក សម រង្ស៊ីយល់ឃើញថា លោក ហ៊ុន សែន អាចជាមហាមិត្ត របស់គាត់បាន ហើយ សេចក្តីសុខរួមជាមួយ ហ៊ុន សែន ជា សេចក្តីសុខ របស់ប្រជាជាតិ ខ្មែរ តែតាមការពិត សេចក្តីសុខនេះ ជា ប័ណ្ណអនុញ្ញាតឲជនជាតិយួនចូលមករស់នៅ ក្នុងទឹកដីខ្មែររាប់លាននាក់ និង ជាសេចក្តីទុក្ខវេទនា របស់ប្រជាជនខ្មែរ រស់នៅក្នុង សន្តិភាពពិត តែជាសន្តិភាព ជនឃាត (génocide) ជាតិសាសន៍ខ្មែរ ដោយ នយោបាយ បង្ក បញ្ឈូលជនជាតិយួន តាមសេរី ចូលមកក្នុងស្រុកខ្មែរ។ នយោបាយនេះ វាមិនមាន ភាពអស្ចារ្យ ដូចរបបខ្មែរក្រហម តែវាមានអនុភាព ជាអវិជ្ជមាន សំរាប់ជាតិដូចគ្នា ព្រោះជានយោបាយគក់ពេញបំពង់ កំពុងធ្វើឲប្រជាជនខ្មែរ ដែលជាម្ចាស់ស្រុកក្លាយ បន្តិចម្តងៗ ជាប្រជាជនភាគតិច ដូចខ្មែរ នៅកម្ពុជាក្រោម។

សេចក្តីសុខ នៃប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ និង សន្តិភាពពិតប្រាកដ សំរាប់ប្រជាជាតិខ្មែរ គឺត្រូវប្តូរ រដាច់បាច់ អ្នកដឹកនាំបច្ចុប្បន្ន មិនមែន ត្រូវសន្តិភាព នោះទេ ព្រោះ ពួកនេះ មិនត្រឹម តែធ្វើនយោបាយបំរើប្រយោជន៍យៀកណាម គឺជាមនុស្សគ្មាន សីលធម៌ គ្មានគុណ សម្បត្តិ ជាខ្មែរ បន្តិចណាឡើយ ហើយជាឃាតករ សម្លាប់មនុស្ស ដោយចំពោះ ឬ មិន ចំពោះក្តី។ ធ្វើការសន្តិភាព ជាមួយពួកអ្នកផ្តាច់ការ ជាមធ្យោបាយ នៃ ជនាមហិង្សា(non-violence publique) មួយ ក្នុងចំណោម មធ្យោបាយ ដទៃទៀត របស់អ្នកខ្សោយ ដូច យ៉ាងការធ្វើបាតុកម្ម, កូដកម្មអត់ទទួលទានអាហារ និង តាមផ្លូវវត្តមាន តែវិធីនេះ

អាចមានប្រសិទ្ធិភាព លុះត្រាតែមានគូសន្ទនា គោរព នូវវិធាននៃការប្រកួត (règles de jeu) តែអ្នកផ្តាច់ការ មិនដែលគោរព ពាក្យសន្យារបស់ខ្លួនណា ដែលនាំឲ្យប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន។ ដូច្នោះ សហការជាមួយ ពួកនេះ គឺជាការចូលរួម នូវគ្រប់អំពើ បំពានច្បាប់ជាតិ អន្តរជាតិ និង ធម្មជាតិ។ ពិតប្រាកដណាស់ ថាខ្មែរមិនត្រូវទុកខ្មែរ ណាជាសត្រូវ តែខ្មែរត្រូវការពារប្រយោជន៍ជាតិ ហ៊ានប្រឆាំងគ្រប់បុគ្គល ឬ ក្រុមពួក ណា ដែលធ្វើអំពើផ្ទុយពីប្រយោជន៍ជាតិ។ ជនខ្មែរ មិនមែនជាជន រើសអើងជាតិ សាសន៍ តែជនខ្មែរ មិនបណ្តោយឲ្យជនបរទេសណា បំពានលើអធិបតេយ្យភាពជាតិខ្មែរ ដាច់ខាត ដូច្នោះ ការការពារជាតិ មិនមែនជា អំពើ រើសអើងជាតិសាសន៍ នោះទេ។

លោក ហ៊ុន សែន តែងតែថ្លែងថា ការដឹងនាំជាតិ របស់គាត់ មិនមែន ផ្តាច់ការ នោះ ឡើយ ព្រោះ សព្វ បុគ្គលណា ក្រុមនយោបាយណា ក៏អាចរស់បាននៅក្នុងសង្គមខ្មែរ តែ បើមានការផ្លាស់ប្តូរអ្នកដឹកនាំ គឺប្រាកដ ជាពួកគាត់ពុំអាច រស់បានដោយ សុវត្ថិភាព នោះបានឡើយ។ ទស្សនៈនេះ ជា សព្វសញ្ញា (mot d'ordre) ដល់ពួកគាត់ថាត្រូវតែ ការពារអំណាច របស់គាត់ឲ្យបានដាច់ខាត តាមគ្រប់មធ្យោបាយ ហេតុនេះឯង បាន ជា លោក ហ៊ុន សែន តែងតែ កំរាមកំហែង បន្ថែម ដល់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរថា បើ គណ បក្សប្រជាជនចាញ់ឆ្នោត គឺត្រូវមានសង្គ្រាម។ សំដីនេះ ជា សំដី នៃ ជនាហិង្សា (violence publique) ប្រឆាំងនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ហើយក៏ជាគោលបំណង ប្រព្រឹត្ត អំពើ ភេរវកម្ម។

នៅក្នុង ប្រទេស មាន នីតិវិធី គ្មានការបែងចែក រណ្ត:បុគ្គល ឋាន:ក្រុម នោះឡើយ ពលរដ្ឋម្នាក់ មានឋាន:ស្មើគ្នានៅចំពោះមុខច្បាប់ ដូច្នោះការប្តូរ អ្នកដឹកនាំ តាមច្បាប់ ជាតិ វាពុំអាចនាំឲ្យមាន វិបតិ (ប្រែប្រួលមិនស្រួល) ក្នុងសង្គមនោះឡើយ។ ដូច្នោះការ កំរាម របស់ លោក ហ៊ុន សែន គឺបញ្ជាក់ថា នៅស្រុកខ្មែរ មិនមាន នីតិវិធី ព្រោះគាត់ទុក ការផ្លាស់ប្តូរ អ្នកដឹកនាំ ជា វិបតិ រហូតដល់មានកើតសង្គ្រាម។ យើងអាចសួរថាមាន ជាអ្នកបង្កើតសង្គ្រាម ? ហើយ សង្គ្រាមនេះ ធ្វើឡើង ដើម្បីអ្វី ? មានតែក្រុម លោក ហ៊ុន សែន ទេដែលអាចបង្កើតភេរវកម្ម ដើម្បី ការពារប្រយោជន៍ក្រុមតែប៉ុណ្ណោះ ព្រោះប្រជា ពលរដ្ឋខ្មែរ គ្មានអាវុធ សំរាប់ធ្វើសង្គ្រាមបាននោះទេ។ តែ ហ៊ុន សែន ដឹងច្បាស់ថា ប្រជា ពលរដ្ឋគ្មានអាវុធពិត ដូច្នោះប្រដិក រឿងបដិវត្តន៍ពណ៌ ថាអាចកើតមានឡើងនៅក្នុង ស្រុកខ្មែរ ដើម្បីចាប់ដាក់គុកខ្មែរណាណាមួយ យកមកនិយាយ តែ លោក ហ៊ុន សែន លើក ពាក្យសង្គ្រាម មកកំរាម ប្រជាពលរដ្ឋ ហេតុអ្វី ក៏អាជ្ញាធរ មិនចាប់គាត់ដាក់គុកផង ?

បដិវត្តន៍ វាមានកើតរួចស្រេចទៅហើយ តែមិនមែនជាបដិវត្តន៍ពណ៌នោះឡើយ ព្រោះ បដិវត្តន៍នេះ វាមានកើតឡើង នៅក្នុងចិត្តគំនិត របស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ដែលបាន ទទួលរងគ្រោះ ពី សព្វអំពើអយុត្តិធម៌ និង នយោបាយ បំរើបរទេស របស់ រដ្ឋាភិបាល ដែលយកគោលវិធីហិង្សា ជាមធ្យោបាយដឹកនាំ ដូចយ៉ាង សម្លាប់ បាតុករអហិង្សា ចាប់

អ្នកប្រឆាំង សម្បជននយោបាយ និង សមាជិកសភា ដាក់គុក ឥតស្របច្បាប់។ បដិវត្តន៍ ឥតព័ណៈនេះ វាបាន បង្ហាញឲ្យឃើញជាប្រភាព ក្នុងលទ្ធផល បោះឆ្នោតថ្នាក់ ជាតិ នាឆ្នាំ ២០១៣ ហើយវាមានជាតិក្នុងក្នុងចិត្ត ខ្មែរ អ្នករងគ្រោះ និង អ្នកស្នេហា ជាតិ ហើយវានឹង កើនចំនួន និង កំហឹងក្នុងចិត្ត លែងមានការទុកចិត្តទាំងស្រុង ទៅ លើអ្នកដឹកនាំ ហើយប្រមូលអារម្មណ៍ ផ្តល់ជាបំណងដាច់ខាត គឺ ការប្តូរ អ្នកដឹកនាំ តាម មធ្យោបាយអហិង្សាដែលខ្លួនមាន។ បដិវត្តន៍ក្នុងផ្លូវចិត្តនេះ លោក ហ៊ុន សែន មិន អាចបង្ក្រាបបានតាមការគំរាម តាមការប្រើអំពើហិង្សា ព្រោះមើលវាពុំឃើញ។ ហេតុនេះ ឯងបានជា លោក ហ៊ុន សែន វាយប្រហារគ្មានវិសេស ចំពោះ រូបភាព ឬ ស្រមោល ណា ដែលគាត់សង្ស័យ ថាជាអ្នកប្រឆាំងនឹងគាត់ ដូចសត្វពឹងពាង ដង្កឹមដង្កល់ តាម សម្លាប់សត្វជាចំណី ជួនកាលភ្លេចខ្លួន ខាំត្រូវខ្លួនឯង ស្លាប់តែម្តង។ ដូច្នោះ នៅចំពោះ មុខបដិវត្តន៍ ឥតព័ណៈនេះ នាំឲ្យ ក្រុម លោក ហ៊ុន សែន រស់ក្នុងសេចក្តីខ្លាចជាអចិន្ត្រៃ ហើយទុក ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ជាសត្រូវរបស់ខ្លួន យកកម្លាំងយួន ក្លែងជាខ្មែរ គឺរដ្ឋបាល ខ្មែរសព្វថ្ងៃ ជា អារក្ខា (protection) នៃអំណាចខ្លួន ប្តូរនឹង ទឹកដី និង អធិបេកេយ្យ ភាពជាតិខ្មែរ។ សង្គ្រាមដែល លោក ហ៊ុន សែន លើកយកមកគំរាមប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ គឺ គ្មានអ្វីក្រៅពី អំពើការរកម្ម ដែលក្រុម លោក ហ៊ុន សែន កំពុងប្រព្រឹត្តរាល់ថ្ងៃនៅក្នុង ស្រុកខ្មែរនាបច្ចុប្បន្ននេះ ដូច្នោះវាគ្មានអ្វីដែលអាចនឹងមានកើតឡើងថ្មីនោះឡើយព្រោះ វាមានរួចទៅហើយ។ ក្នុងរបបលោក ហ៊ុន សែន នរណា ក៏អាចរស់បានដែរ តែនៅក្នុង លក្ខខណ្ឌ របស់ ហ៊ុន សែន គឺកំបះពាល់សេចក្តីសុខរបស់គាត់ ដើម្បីឲ្យគាត់ បំរើ ប្រយោជន៍យៀកណាម និង នយោបាយ បង្ហូរចូល តាមសេរីជនជាតិយួនមកក្នុងស្រុក ខ្មែរ។ អភិវឌ្ឍន៍ របស់ របប បច្ចុប្បន្ន ជា អភិវឌ្ឍន៍ បង្កើត វិសមធម៌ នៅក្នុងសង្គម បំបែងជាតិសាសន៍ មានជនជាតិ ចិនយួន ជាប្រជាជន មានបុព្វសិទ្ធិ ទទួលបានលម្អិត អ្នកឯទៀត ហើយមានប្រជាជនខ្មែរជាម្ចាស់ស្រុក ជាអ្នករងគ្រោះ រស់ ទទួលសំណល់ ដែលគេបោះចោល ខ្វះរបបអាហារ នាំឲ្យខ្សោយប្រាជ្ញា ចាកចេញមិនរួច ពីសេចក្តីក្រ លំបាក រហូតដល់ថ្ងៃស្លាប់។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

យុទ្ធសាស្ត្រ រង់ចាំការបោះឆ្នោត លោក កឹម សុខា រហូតដល់សន្តិសុខ របស់ លោក សម រង្ស៊ី និង ប្រព្រឹត្តអំពើការរកម្ម របស់ លោក ហ៊ុន សែន សុទ្ធ ជាយុទ្ធសាស្ត្រ ទុក ពេលវេលាឲ្យ យៀកណាម ធ្វើនយោបាយ លេប កម្ពុជា បញ្ឈូលទៅក្នុង ទឹកដី យៀកណាមបានងាយ ស្រួលបំផុត តាមមធ្យោបាយ អាណានិគមថ្មី គឺ យក ជនជាតិយួន មានសញ្ជាតិជាខ្មែរ មកធ្វើជា អ្នកដឹកនាំ, អ្នកប្រាជ្ញ, រវេន, យុវជនឆ្នើម, ឧកញ៉ា, ប្រជាជនថ្មី។ ក្រុម ហ៊ុន

ការពិនិត្យ នៃ ការគាំទ្រចិត្តសង្គម របស់អ្នកនយោបាយខ្មែរ

សែន មួយក្រុមតូចបំផុត ដែលមានអាការជាគ្រួសារម៉ាយ៉ា ដែលយៀកណាម គេយកមកធ្វើជា រនាំង សំរាប់ បាំងអំណាចគេនៅក្នុងស្រុកខ្មែរ។ ក្រុមតូចនេះឯង ដែលជាអ្នកបំផ្លាញជាតិ ត្រូវទទួលខុសត្រូវ តាមផ្លូវច្បាប់នៅមុខប្រជាជាតិខ្មែរ។ ក្រុមនេះឯង ដែលមិនអាចរស់បាន ជាអ្នកនៅពីលើច្បាប់ នៅពេលណា ស្រុកខ្មែរ ក្លាយជាប្រទេសមាននីតិវង្ស។ ឯចំណែក លោកសម រង្ស៊ី កឹម សុខា និង បក្សពួក វិញ បើនៅតែគាំទ្រចិត្តសង្គម ពីប្រយោជន៍ជាតិ គឺពួកគាត់ ច្បាស់ជានឹង ជាប់ចោទពីបទ ចូលរួមសកម្មភាព ជាមួយពួកបំផ្លាញជាតិ។